

Tim, Tamara en opa Sippelaar staan op het Noord-Weststrand bij Hollum. Ze zien een dikke, boze zee, het zeewater staat tegen de duinen. Witte schuimkoppen rollen af en aan en veroorzaken fonteinen van water als ze op de duinen botsen. Het Borndiep tussen Terschelling en Ameland is totaal verlaten, geen schip waagt zich op zee. Tamara houdt zich stevig vast aan opa Sippelaar. “Ik ben bang dat ik wegwaai”, schreeuwt ze hem in zijn oor om boven het gebulder van de golven uit te komen. Het is een superdag om het Maritiem Museum te bezoeken, besluiten ze. Met de stormwind nog in hun oren stappen ze daar naar binnen. Ze zijn er al vaker geweest. Tim loopt meteen door naar de simulator om de reddingboot te gaan ‘besturen’ om in een onrustige zee mensen van een booreiland af te halen. Opa en Tamara lachen om hem, ze weten inmiddels dat Tim pas weer tevoorschijn komt als ze straks weer naar Nes vertrekken. Hij is verslaafd aan de simulator.

Lanceren van de reddingboot getrokken door paarden was vroeger zo eenvoudig niet.

Opa en Tamara klimmen op de reddingboot, die in de reddingshuur van het Maritiem Museum staat. Bij een demonstratie wordt de boot naar buiten gereden en getrokken door paarden naar het strand gebracht, waar opa en de kinderen daarnet nog stonden. Ze hebben al vaak zo’n oefening meegemaakt, maar toen was het altijd mooi weer en was er een mooi breed strand en een vlak zeetje. “Maar zo was het voordat er op Ameland een snelle reddingboot kwam in de Ballumerbocht niet”, weet opa zich te herinneren. “Toen ging de reddingboot juist te water met zo’n beestachtige zee als vandaag, als er een schip in nood was. En dat was geen pretje, niet voor de voerlieden en al helemaal niet voor de paarden en ook niet voor de redders aan boord! Het was gewoon hartstikke gevaarlijk! Dat kun je je wel voorstellen misschien, Tamara, in zo’n hoge zee moesten de voerlieden als ze de paarden het water

in stuurden, zich ontzettend goed vast houden. Het kon gebeuren dat de zee de grond onder hen wegsloeg en ze zich aan de lijn waarmee ze met het paard verbonden waren

moesten laten meesleuren om weer op het strand te komen." Tamara kijkt angstig als ze dit hoort. "Zo groot is een reddingboot nu ook weer niet", zegt ze als ze op de boot rondloopt. "Ik denk dat je in die hoge golven flink zeeziek kunt worden. En dan te bedenken, dat die mannen onderweg waren om schipbreukelingen te redden." "Ja en in een woeste zee, zoals we die net gezien hebben", vult opa aan.

Houten boten, ijzeren mannen.

Opa en Tamara kijken verbaasd als Tim ook bij hen in de reddingboot klimt. "Het is niet leuk in de simulator", Tim trekt zijn schouders op. "Vandaag is de zee in het echt veel wilder. Ik was bang dat u heel spannende verhalen zou vertellen en ik ze niet zou horen." Ze bezoeken de radiokamer in het museum, met allerlei apparatuur uit de tijd dat er nog marconisten nodig waren om het seinen van radioboodschappen te ontcijferen. Er hangen foto's van mannen die medailles ontvingen vanwege hun dappere redden. Opa wijst naar de foto van reddingbootschipper Sytze de Jong. "Ik heb hem nog gekend", knikt opa. "Hij is zelfs nog roeier geweest in de reddingboot, voordat in 1937 deze houten motorreddingboot waar we zopas in stonden, werd gebouwd". Tamara kijkt hem verbluft aan. "Bedoel je roeien in die golven die we op het strand gezien hebben?" Opa knikt haar toe. "De Reddingmaatschappij werd in 1824 opgericht en tot 1937 gingen redders er in een roeiboot op af om mensen van een schip te halen in dit weer en met deze hoge golven. Die roeireddingboot was een stuk lichter en kon met vier paarden in zee worden getrokken", vertelt opa. "De drenkelingen moesten onder de doften in de boot zitten, er was eigenlijk geen plaats voor hen. Als er een breker, een extra hoge golf doordat er een zandbank vlakbij was, in de boot stortte dan kwam er zoveel water de boot in dat ze bijna in de reddingboot nog verdrongen." Nu moeten Tim en Tamara lachen, die opa kan spannend vertellen zeg. "Bijna! Dat moet u er wel bij zeggen, opa. Waarom zouden ze gered willen worden, als ze in de reddingboot nog verdrinken?"

In 1937 kreeg Ameland een motorreddingboot.

Opa schuift zijn pet een beetje achterover en vertelt: "Het gebeurde inderdaad wel dat de drenkelingen niet mee durfden. Het gebeurde eens dat de roeireddingboot onderweg was naar een schip bij de Koffieboonenplaat, een zandbank ten zuiden van Terschelling. Er waren noodseinen gezien. Botte Ney was schipper en Sytze de Jong was een van de roeiers. Ze gebruikten een zeiltje om sneller en beter te kunnen varen en manoeuvreren, en roeiden mee. Maar nog kwamen ze tegen de sterke stroming en woeste zee nauwelijks vooruit. Het duurde drie uur voor ze het schip in nood hadden bereikt. Het was aardedonker, met maar af en toe een beetje licht van de maan, toen ze het schip eindelijk voor zich zagen. Terwijl ze met alle macht probeerden langs het schip te komen, dook er naast hen opeens een motorboot op die verschrikkelijk slingerde. Wel allemachtig, dachten de roeiers in de boot, dat moet een reddingboot zijn uit Lauwersoog of Terschelling. En zo was het, voor hun ogen hielpen de redders van de grote motorreddingboot de schipbreukelingen aan boord van hun schip. De redders van

Ameland hadden voor niets uren geroeid. Later sprak Sytze de Jong de kapitein van het schip in nood. Die zei: “We waren toch niet met jullie in die roeireddingboot mee gegaan.” Ook een mooie, zo’n kapitein. Toen in 1937 de N.Z.H.R.M. een motorreddingboot in Hollum stationeerde, kwam voor veel roeiers het afscheid van de Reddingmaatschappij. Maar niet voor Sytze de Jong, hij bleef bemanningslid en volgde enkele jaren later Botte Ney op als schipper.”

Voerlui

“Hollum kreeg als een van de eerste stations in Nederland een roeireddingboot. En dat was nodig ook. Het Borndiep met vlak daarbij het Bornrif, was een verraderlijk zeegat met ondiepe gedeeltes en zandbanken waar schepen gemakkelijk op vastliepen. En eenmaal vast dan kwam zo’n schip, of het nu een zeilschip of een stoomschip was, maar zelden op eigen kracht weer los. Behalve de roeiers waren ook de voerlui, die de reddingboot met paarden in zee brachten, echte helden.” Opa wijst op de foto van een oude man: “Dit is Piet Barf (Pieter Arend). Zijn familie kwam al in 1824 bij de voerlieden en ook de zoon en kleinzoon van hem zouden nog voerman worden. Piet Barf zelf is vijftig jaar voerman geweest!”

Reddingboot Anna Margaretha in de Ballumer Bocht.

Als ze het Maritiem Centrum hebben verlaten, gaan ze langs de Magnuskerk. Opa wijst hen het huis tegenover de kerk waar vroeger schipper Sytze de Jong woonde. Op datzelfde moment laat de torenklok zes zware slagen horen. Tijd om naar huis te gaan. Tim wil nog even langs de Ballumer Bocht, kijken of de moderne reddingboot Anna Margaretha moest uitvaren in de woeste zee. Maar gelukkig, de Anna Margaretha is nog in de haven. “Zeg opa,” vraagt Tim, “daar gaan we op de nationale reddingbootdag in mei toch weer mee varen hè?” Nou, dat belooft opa subiet. Hij is niet voor niets een oude zeebonk.

De verhalen zijn o.a. uit Redders aan de riemen van Siep Zeeman en Fokko Haanstra.